

CERCA I ÚS D'INFORMACIÓ CIENTÍFICA.

Col·laboració del CRAI Biblioteca de Farmàcia en el Treball Final de Grau de la titulació de Grau de Farmàcia de la Universitat de Barcelona

Arenas Ortigosa M, Kleque García M, Manso Santolaria A, Sánchez Monterrubio P.
CRAI Biblioteca de Farmàcia. Av. Joan XXIII, s/n 08028 Barcelona. bibfarinfo@ub.edu

Introducció

El pla docent del Treball Final de Grau (en endavant TFG) estableix que el treball de l’alumne es pot desenvolupar a partir de: 1) la revisió, documentació i investigació bibliogràfica; 2) el treball de recerca en departaments universitaris; i 3) activitats dutes a terme en empreses o altres institucions. Amb referència a les competències transversals de la UB, cal que l’alumne desenvolupi la seva capacitat comunicativa, que inclou la capacitat de cercar, usar i integrar la informació. A aquest efecte, dintre de les activitats programades, hi ha previstes sessions formatives i tallers sobre tècniques de comunicació, tècniques de recerca bibliogràfica i gestió de la bibliografia. Pel que fa a l’estructura formal, el TFG ha d’incloure una bibliografia en un format determinat. Des del primer curs de docència del TFG (2011-12) la coordinació de l’assignatura encomana al CRAI de Farmàcia fer aquests darrers dos tallers.

Metodologia

El CRAI de Farmàcia ofereix dos tallers teoricopràctics. L’assistència no és obligatòria però sí recomanada. Per al procediment d’inscripció i per facilitar els materials de suport (presentació, exercicis, exemples, etc.) s’utilitza l’espai de l’assignatura en el Campus Virtual. Els tallers tenen lloc durant els mesos de novembre i desembre del primer semestre. Així es facilita que els alumnes iniciïn la dedicació al TFG. A cada sessió s’ha treballat amb un grup reduït d’alumnes i amb dues persones responsables de la formació.

Curs 2011-12	23,25
Curs 2012-13	16,81

Fig. 1. Mitjana d’alumnes per sessió

El taller 1 se centra en la cerca bibliogràfica a bases de dades i el taller 2 en el programari per a la gestió de la bibliografia. El curs 2012-13 s’ha fet un avanç qualitatiu important:

- **Ampliació dels continguts teòrics** sobre el procediment de cerca d’informació científica, la importància i necessitat de la citació bibliogràfica i l’honestetat acadèmica.
- **Orientació biomèdica o química de la part pràctica.** S’ha ofert als alumnes la possibilitat d’escollir-la.
- **Innovació metodològica per a les pràctiques amb PubMed.** S’ha fet una adaptació del mètode pedagògic Cephalonian. S’ha organitzat la pràctica entorn de deu consells pràctics per buscar a PubMed. Com a material de suport, s’han fet servir cartolines de deu colors diferents. Per cada una de les deu qüestions plantejades, el procediment ha estat el següent: 1) intervenció d’un alumne: plantejament de la qüestió o necessitat; 2) intervenció d’un alumne: indicacions per resoldre la qüestió plantejada; 3) plantejament i resolució d’un exemple; 4) exercici que han de resoldre els alumnes individualment; 5) correcció i posada en comú de l’exercici.

Fig. 2. Continguts dels tallers

	Curs 2011-12	Curs 2012-13
Taller 1	Cerca bibliogràfica a PubMed	Cerca i ús d’informació científica: Introducció: Tipologies de fonts d’informació L’estratègia de cerca Anàlisi crítica de la informació Cerca a bases de dades: PubMed (Medline) / SciFinder Altres bases de dades que cal tenir en compte Citació bibliogràfica: Per què citar? Credibilitat i honestetat acadèmica Estils bibliogràfics: Vancouver / American Chemical Society Què és un gestor bibliogràfic (RefWorks)
Taller 2	Estil bibliogràfic Vancouver. RefWorks	RefWorks

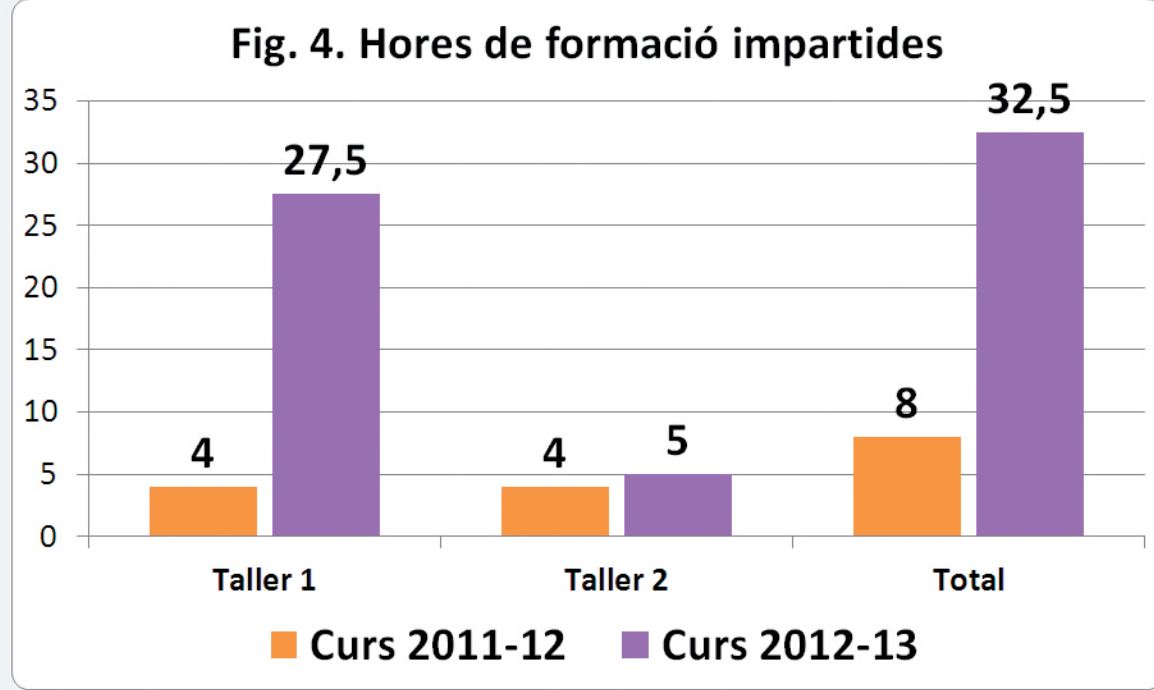
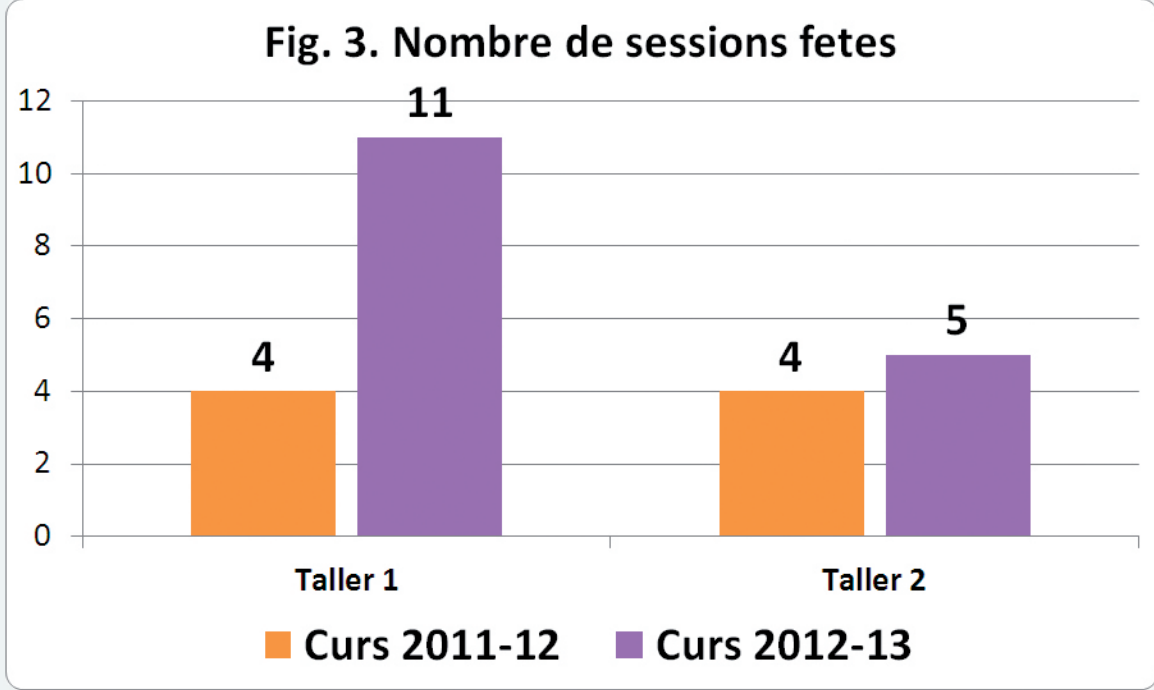
Conclusions

- S’ha constatat un nivell generalment baix de l’alumnat pel que fa a coneixements i destreses en cerca i ús d’informació. Molts alumnes no tenen adquirides algunes nocions bàsiques com ara localitzar llibres i revistes al catàleg, saber interpretar una referència bibliogràfica, etc.
- Les valoracions dels estudiants del curs 2012-13 indiquen que pràcticament tots es veuen a si mateixos més capacitats per al procés de cercar informació per a l’elaboració del TFG. També valoren com a especialment útils les pautes i normatives proporcionades respecte a la citació bibliogràfica.
- Pel que fa a la metodologia de la part pràctica, les formadores i la majoria dels alumnes coincideixen que ha estat adequada. El curs 2012-13 s’ha aconseguit augmentar la participació dels alumnes i reduir el temps d’exposició teòrica. Les valoracions dels estudiants indiquen que els exemples i exercicis es poden millorar.

- Queda palesa la necessitat de mantenir aquests tallers els propers cursos. En general, els continguts i la metodologia són els adequats. Es treballarà per millorar els exemples i exercicis. S’analitzarà la possibilitat de fer sessions dedicades a altres bases de dades.
- A fi de facilitar l’assistència de l’alumnat i millorar l’organització en general, de cara a propers cursos seria convenient que es tingués en compte aquests tallers a l’hora de planificar els horaris de docència del primer semestre.
- Integració de les competències transversals als estudis de grau. Convindria analitzar la necessitat de desenvolupar un pla de formació al llarg dels estudis, d’acord amb el document *Proposta d’integració de les competències informàtiques i informacionals (CI2) als estudis de grau i de postgrau de la UB*, aprovat pel Vicerektorat de Política Docent i Científica el novembre de 2010. Experiències similars s’estan duent a terme en diferents universitats nacionals i estrangeres.

Resultats

Sessions i hores de formació:

Les figures 3 i 4 inclouen les sessions previstes per al febrer de 2013.

	Curs 2011-12	Curs 2012-13
Taller 1	1 h.	2 h. 30 min.
Taller 2	1 h.	1 h.

Fig. 5. Durada dels tallers

Assistència de l’alumnat:

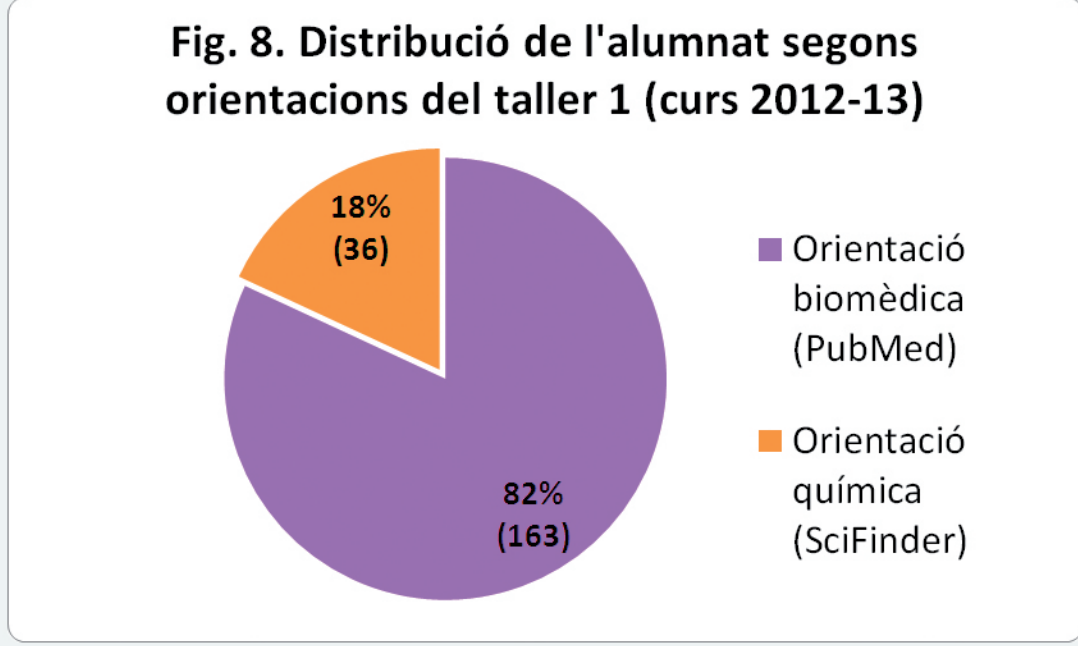
Fig. 6. Assistència de l’alumnat. Curs 2011-12

	Nre. d’alumnes	Percentatge respecte als alumnes matriculats
Alumnes matriculats al TFG	159	
Assistents al taller 1	88	55,34%
Assistents al taller 2	99	62,26%

Fig. 7. Assistència de l’alumnat. Curs 2012-13

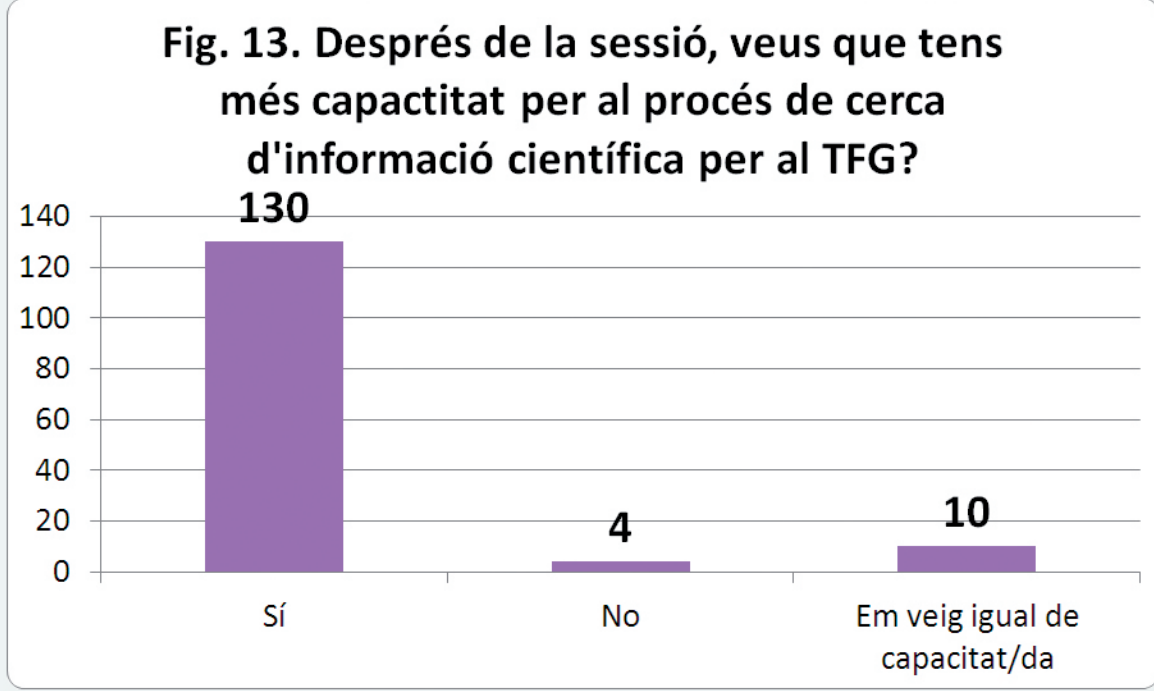
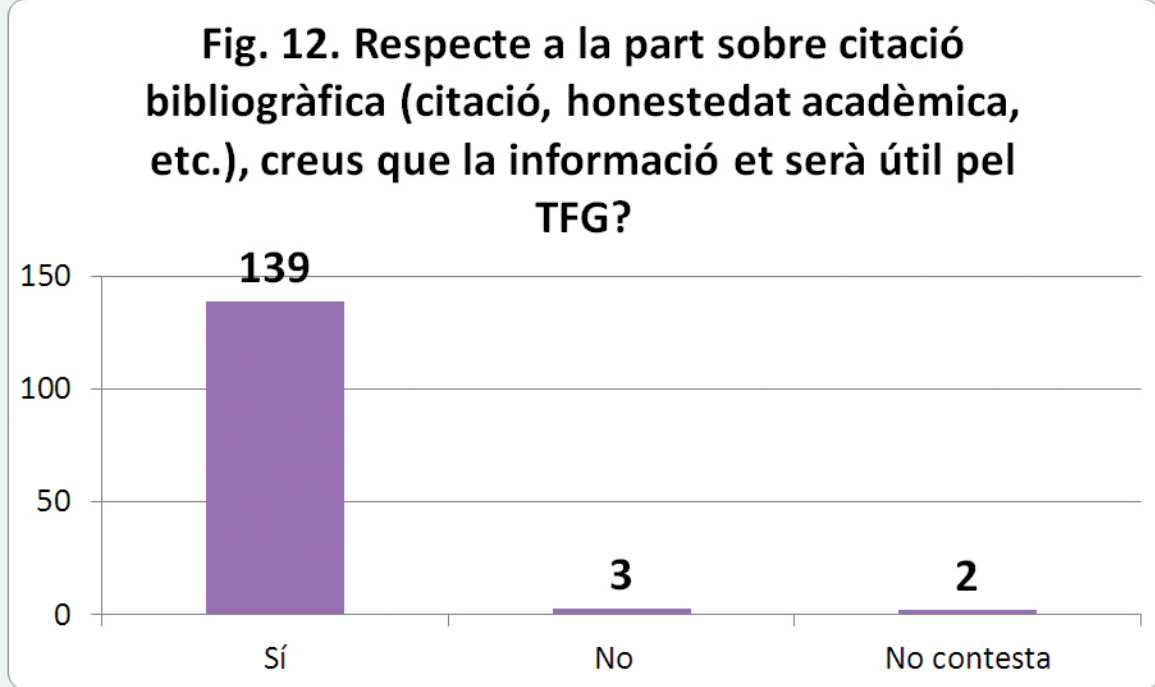
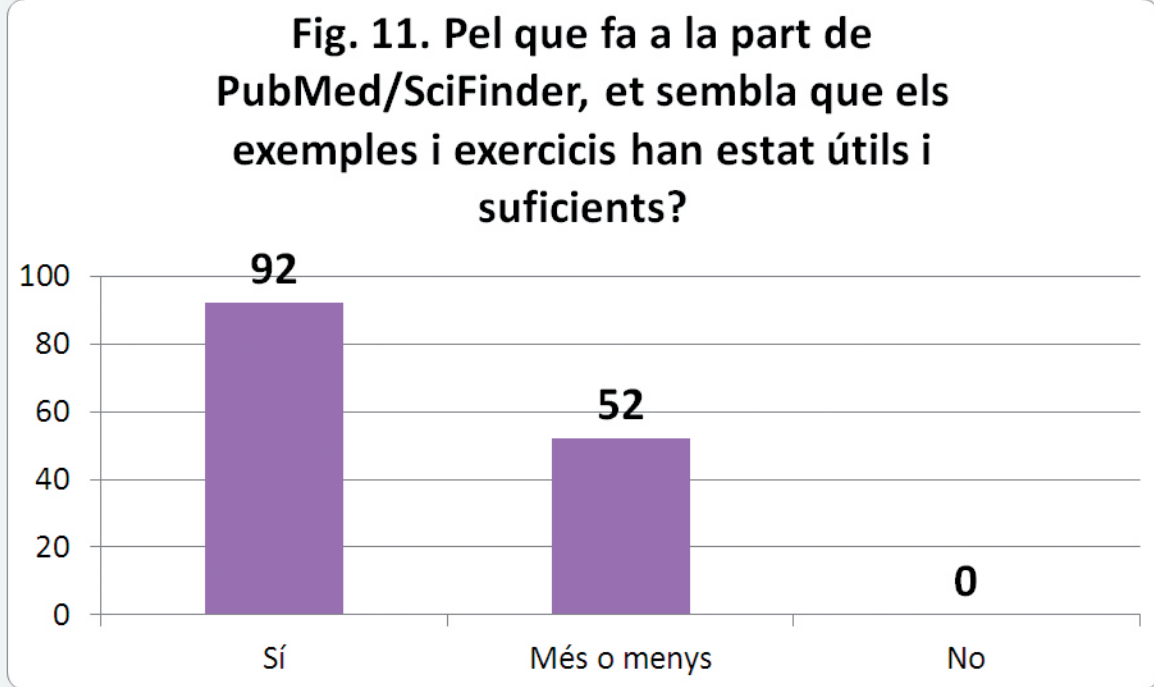
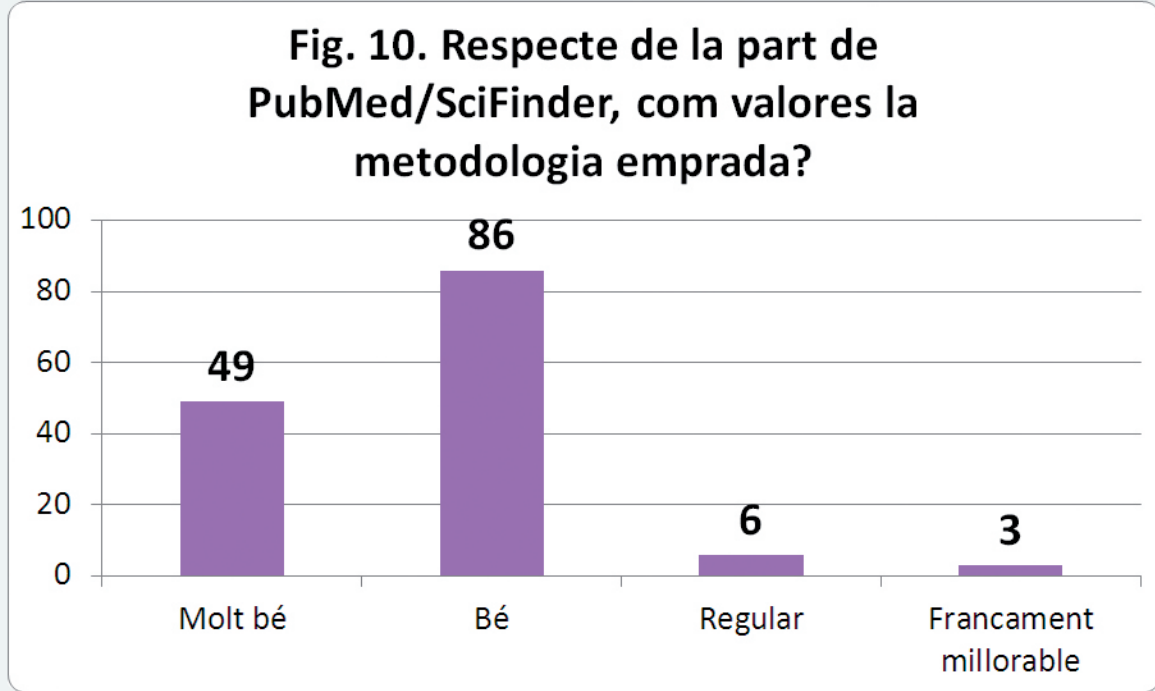
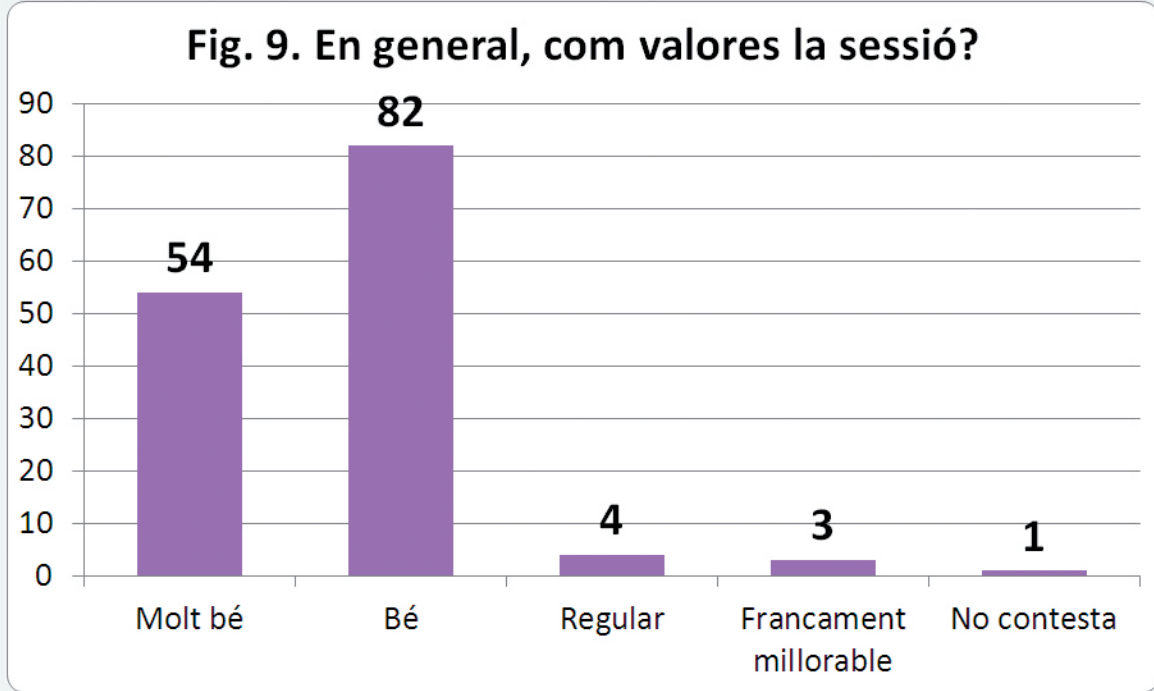
	Nre. d’alumnes	Percentatge respecte als alumnes preinscrits
Alumnes preinscrits al TFG *	329	
Assistents al taller 1	199	60,48%
Assistents al taller 2	70	21,27%

* Dada extreta el gener del 2013 de l’espai de l’assignatura en el Capus Virtual. En el moment de redactar aquest pòster els alumnes encara no han fet el procés de matriculació del Treball Final de Grau.

Les figures 7 i 8 contenen dades provisionals, recollides fins al gener de 2013.

Enquestes de valoració de l’alumnat respecte al taller 1 (curs 2012-13):

Les figures 9-13 contenen dades provisionals, recollides fins al gener de 2013.

No s’indiquen els resultats de les enquestes de valoració del curs 2011-12, ja que la mostra recollida no és prou significativa. Pel mateix motiu no es mostren tampoc els resultats de les enquestes de valoració del professorat implicat en el TFG del curs 2012-13.

Bibliografia

- Centre de Recursos per a l’Aprenentatge i la Investigació, Departament de Biblioteconomia i Documentació, Servei d’Atenció a l’Estudiant, Unitat de Serveis als Usuaris de l’Àrea de Tecnologies. Universitat de Barcelona. Proposta d’integració de les competències informàtiques i informacionals (CI2) als estudis de grau i de postgrau de la UB. 2010.
- Comisión mixta CRUE-TIC y REBIUN. Manual para la formación en competencias informáticas e informacionales (CI2) [Internet]. Madrid: 2012 [consultat gener 2013]. Disponible a: http://ci2.es/sites/default/files/documentacion/manual_ci2_completo.pdf
- The Official Cephalonian Method Page [Internet]. Cardiff: Information Services. Cardiff University [consultat gener 2013]. Disponible a: <http://www.cardiff.ac.uk/insrv/educationandtraining/infolit/cephalonianmethod/index.html>

Agraïments

Les autores volen donar les gràcies a la Dra. Ester Zulaica per la seva bona predisposició en tot el procés d’organització de les sessions, a la Dra. Miriam Plana —del Chemical Abstracts Service— per la seva col·laboració en les pràctiques dedicades a SciFinder i a la Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra per compartir amb nosaltres la seva experiència.